

Lesbrief Nederlandse Vereniging van Banken

Het is belangrijk dat banken en jongeren elkaar goed kennen

Dit zijn drie lessen ontwikkeld in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Banken. De lessen maken het praten over geld, schulden en armoede mogelijk en stimuleren financiële verantwoordelijkheid. Deze lessen zijn gebaseerd op een effectief bewezen burgerschapsmethode; de didactiek van Stichting Discussiëren Kun Je Leren. We maken gebruik van hun structuur en spelregels voor een gelijkwaardig en constructief gesprek. De lessen sluiten aan bij het lesmateriaal van CodeNameFuture.

Je kunt één les of meerdere lessen kiezen:

- Schulden zijn je eigen schuld.
- Jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor veilig bankieren.
- Het is belangrijk dat banken en jongeren elkaar goed kennen.

Aan welke doelen werk je met deze les?

Economische dimensie burgerschap en bouwstenen burgerschap curriculum.nu:

Democratische cultuur (3.1):

Leerlingen leren hun mening onderbouwd te uiten en anderen daar in discussie, debat of dialoog van te overtuigen. En hoe verschillen van inzicht, waarden, overtuigingen, belangen en emoties niet altijd overbrugd kunnen of hoeven worden.

Inhoudelijke doelen:

- Studenten worden zich meer bewust van de wijze waarop zij met geld omgaan en hun financiële verantwoordelijkheden.
- Studenten worden zich bewust van hun bankzaken en veilig bankieren.
- Studenten weten waar zij met vragen over bankzaken terecht kunnen en hoe zij de budgetcoach kunnen bereiken.

Organisatie

De les duurt minimaal 60 minuten

Nodig

PowerPoint
Argumentatieschema op www.dkjl.nl/abcvo
Animatiefilmpje

Werkvormen

Rood/groen
Berichten beoordelen
Quiz
Lagerhuisdiscussie

Spelregels

1. Luister naar elkaar.
2. Laat elkaar uitpraten.
3. Zeg: ik vind... omdat...
4. Geef voorbeelden*.
5. Probeer ieders standpunt te begrijpen.
6. Houd rekening met gevoelens.
7. Accepteer dat je het niet altijd eens bent.
8. Wees je bewust van je stemgebruik en lichaamstaal.

Algemene tips voor de docent/budgetcoach:

In deze lessen volgen opdrachten zich in een rap tempo elkaar op. Leg de nadruk op datgene waar de studenten op 'aan gaan' en zorg dat je i.i.g. 25 minuten voor het einde van de les met de studenten ruimte maakt voor de discussie.

- Stimuleer zoveel mogelijk interactie tussen studenten. Vat samen en laat conclusies uit de groep komen.
- Voorkom het controleren van kennis van de wereld, focus op ervaringen, zodat alle studenten iets kunnen inbrengen.
- Speel zoveel mogelijk vragen van studenten terug naar de groep.
- Bied begeleiding bij uitbreiding van kennis van de wereld; deel kennis indien gevraagd, bespreek de bron en de betrouwbaarheid van verschillende bronnen.
- Maak gebruik van de moraal van de groep en onderzoek/maak bewust van waar hun mening vandaan komt.
- Neem tijdens de verdiepingsfase de rol aan van 'de neutrale debatleider' en houd de eigen mening zoveel mogelijk voor je.
- Ga op zoek naar gemeenschappelijkheid en nodig uit dat de studenten met oplossingen komen.

1. Opzetfase (10 min.)

In de **opzetfase** maak je kennis met elkaar, bespreek je de doelen en introduceer je het thema

- Vertel wie je bent en wat je komt doen. Leg uit wat een budgetcoach is. “Budgetteren is kijken of je iets kunt uitgeven, bijvoorbeeld door de kosten op een begroting te zetten. Een budgetcoach helpt je met het zicht krijgen op je geld en je uitgaven. Vraag: “Wie maakt er wel eens een begroting?”
- Vertel kort hoe de structuur van deze les eruit ziet: “We doen eerst een aantal opdrachten om in het thema te verdiepen, daarna voeren we een dialoog.”
- Bespreek kort de DKJL spelregels. Spreek met de studenten af wat volgens hen de belangrijkste spelregel is. Dit wordt het doel van de les, naast dat we leren hoe je een schuld kunt voorkomen.

Energizer (max 5 min):

Lees een stelling voor. Vraag studenten met groen of rood aan te geven of de stelling op hen van toepassing is (groen= eens, rood= oneens). Vraag per stelling twee studenten om een toelichting.

Steek je groene voorwerp in de lucht als...

1. Je dagelijks op je bankrekening kijkt.
 - Vraag door: weet je precies wat er in en uit gaat? Maak je begrotingen? Heb je een spaarrekening?
2. Je wel eens spijt hebt gehad van een (impuls)uitgave?
 - Vraag door: wat voor uitgave was dat? Hoe bescherm jij jezelf tegen verleidingen? Praat je makkelijk over geld?
3. Je wel eens contact hebt opgenomen met je bank.
 - Waar was dat voor? Heb je je bank zelf uitgekozen?

Vertel: “deze les gaat over geld, schulden en veilig bankieren. We gaan met elkaar in gesprek over wat kun je zelf doen om je geldzaken goed te regelen. Wist je dat veel jongeren op jonge leeftijd al in de schulden komen? Veel banken willen jongeren helpen bij het budgetteren en voorkomen dat jongeren in de schulden raken. Toch bereiken veel banken jongeren niet. Is de drempel te hoog? Zou jij je bank om hulp vragen?”

2. Beeldvormingsfase (15 min.)

In de **beeldvormingsfase** vergroten studenten in interactie hun kennis van het thema.

Opdracht 1. Wat doe je als..?

In deze opdracht bespreek je met studenten wat zij in verschillende situaties zouden doen. Kies een aantal situaties en lees deze voor. Zeg: “Laat de groene kant zien als je iemand kent die je hierbij kan helpen en je weet wat je zou doen. Toon rood als je niet weet bij wie of wat je terecht kunt. Draai je kaart verticaal als je twijfelt. (Laat zien.)”

- ! Stimuleer het delen van tips: hoe kom je aan informatie? Waar vind je hulp?
- ! Je kunt als budgetcoach steeds aangeven welke rol de bank zou kunnen spelen. Doel is dat studenten zich bewust worden van hun financiële verantwoordelijkheid, maar ook dat zij zich realiseren dat zij hulp kunnen vragen. Met de stellingen doorbreken we het taboe te praten over geld.

ROOD? GROEN? OF TWIJFEL?

Wat doe je als...

1. Je je betaalpas kwijt bent – Tweepraat met de persoon die naast je zit (20 seconden)
– vraag twee studenten: “Wat heb je gehoord van de persoon die naast je zit?”
2. Je elke maand geld te kort komt – Tweepraat met de persoon die naast je zit (20 seconden)
– vraag twee studenten: “Wat heb je gehoord van de persoon die naast je zit?”
Bespreek: wat vertel je je vrienden als je geen geld hebt?
3. Je elke maand wat geld over houdt en een businessidee hebt. – idem als 1 en 2
4. Je een aantrekkelijke onbekende dm krijgt. Je zit krap en kunt geld verdienen.
– idem als 1 en 2

GEEN TWEEPRAAT MEER; KLASSIKAAL INTERACTIE (tenzij sociaal onveilige klas)

5. Je twijfelt of een mail een phishingmail is.
6. Je (te) veel hebt gekocht op krediet of met afterpay en niet weet hoe je dit moet betalen.
7. Je geld wilt lenen- vraag door: met wie praat je hierover? Wat zeggen je ouders/verzorgers over geld lenen? Bij wie leen je geld?
8. Je een aanmaning hebt gekregen en hier stress van krijgt.
9. Je merkt dat je beste vriendin schulden heeft en hier niet over durft te praten.

Trek samen een conclusie. Zijn er veel studenten die hun bank kennen? Weet je wat een bank voor je kan betekenen? Ken je jouw bank? Wanneer zou je de bank benaderen? Vertrouw je je bank?

3. Meningsvormende fase (10 min.)

In de **meningsvormende fase** presenteer je de stelling. Studenten krijgen daarna de opdracht zich voor te bereiden op de discussie.

Presenteer de stelling: **“Het is belangrijk dat banken en jongeren elkaar goed kennen”** en laat de animatie zien. Zet de animatie op pauze bij de stelling.

Opdracht 2: discussie voorbereiden

Geef studenten de tijd zich voor te bereiden op de discussie. Dit kunnen zij doen door het abc-formulier in te vullen: www.dkjl.nl/abcvo.

4. Verdiepingsfase (20 min.)

Hebben alle studenten een argument op papier en weten ze wat ze willen zeggen over de stelling: **“Jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor veilig bankieren?”** Maak dan een U-vormige kring voor de Lagerhuisdiscussie. Zorg ervoor dat je iedereen kunt zien en dat de studenten elkaar aan kunnen kijken. Bespreek welke spelregel in de discussie centraal moet staan.

Hoe werkt de Lagerhuisdiscussie:

“Ik ben nu de debatleider. Ik stel vragen om de discussie verdieping te geven. Ik nodig jullie uit om een advies te formuleren. Voor elkaar, voor ouders/verzorgers, voor het onderwijs, of voor de bank. Wat gaan we doen?”

- Ga staan als je iets wilt zeggen.
- Ga zitten als je na een paar beurten niet het woord krijgt.
- Speel met je lichaamstaal als je sneller het woord wilt. Ga dan weer staan en maak oogcontact met elkaar en met mij.
- Ik las een time-out in om te zien hoe het met de beurtverdeling en de spelregels gaat.
- Herhaal de stelling. Ze de klok aan. Geef de leerlingen het woord en vraag welke argumenten ze hebben opgeschreven. Er komen drie vragen in beeld die je helpen bij het structureren van het gesprek.

Stel één of meerdere subvragen om de discussie op gang te houden:

- **Als je elke maand geld overhoudt, wat doe je dan? (Deze vraag komt in beeld in de animatie.)**
- Maak je wel eens een begroting?
- Praat je gemakkelijk over geld?
 - En schulden?
 - Maakt dat uit met wie? (vrienden/ouders of verzorgers)
- Ken jij je bank?
- Heb jij dezelfde bank als je ouders/verzorgers?
 - Of: heb je bewust een keuze gemaakt voor een bank? Waarom?
- **Heb jij je bank wel eens om hulp gevraagd? Waarvoor? (Deze vraag komt in beeld in de animatie.)**
 - Wat heb je nodig van je bank?
- Weet je waar je hulp kunt vragen als je een geld te kort komt?
- Houd je je bezig met cryptomunten en bitcoins?
- Weet jij waar jouw bank in investeert?
 - Maakt dat je uit?
- Heb je vertrouwen in de bank? Waarom wel of niet?
 - Is vertrouwen terug te winnen?
- Wat vind je van het imago van de bank? Kun je imago veranderen?

Richting een advies (meer abstracte vragen):

- **Wat kunnen banken en jongeren doen om elkaar beter te leren kennen? (Deze vraag komt in beeld in de animatie.)**
 - Wanneer neem je contact op met je bank en wanneer niet?
- Wat heb je nodig om je geldzaken goed te regelen?
 - Wat kan school doen?

5. Evaluatiefase (5 min.)

Blik terug op de les. “Wie is er door de les van mening veranderd? Tot welk inzicht ben je gekomen?” Sluit af en vertel hoe/waar studenten een budgetcoach in de buurt kunnen benaderen als zij dat willen.